

I Am That #10

Vraag 2

Osho,

U heeft vele malen over zenmeesters gesproken, en vandaag zei U dat J. Krishnamurti Zen is en Zen betekent geen leer. Kunt U dit punt uitleggen?

Anand Alok,

Zen betekent zeker helemaal geen leer, geen leerstelling. Dat is wat J. Krishnamurti gedurende meer dan vijftig jaar heeft gezegd. Hij noemt nooit de naam Zen, maar dat maakt geen enkel verschil, wat hij zegt is precies, in essentie, hetzelfde.

Maar op een punt is er een groot verschil. Zen zegt dat er geen leer is, waarheid kan niet onderwezen worden. Niemand kan je de waarheid geven; waarheid moet ontdekt worden binnen in je eigen ziel. Het kan niet geleend worden uit de geschriften. Het is zelfs niet mogelijk om het over te brengen, het is niet uit te drukken; vanuit het eigen wezen zelf is het intrinsiek ondefinieerbaar. Waarheid overkomt je in een woordloze stilte, in diepe, intense meditatie. Wanneer er geen gedachte is, geen verlangen, geen ambitie, in die staat van geen mind daalt waarheid in je neer – of het stijgt in je op.

Zover het de dimensie van waarheid betreft zijn beiden hetzelfde, want in de wereld van de meest innerlijke subjectiviteit betekenen hoogte en diepte hetzelfde. Het is één dimensie: de verticale dimensie.

Mind beweegt horizontaal, mind-loos bestaat verticaal. Op het moment dat de mind ophoudt te functioneren – dat is waar het in meditatie om gaat: het stoppen van de mind, het totale ophouden van de mind – wordt je bewustzijn verticaal; diepte en hoogte zijn van jou.

Dus of je kunt zeggen dat de waarheid neerdaalt, zoals vele mystici als Patanjali, Badnarayana, Kapil en Kanad hebben gezegd. Het is avatara – komend vanuit de hoogte naar jou. Vandaar dat als een persoon zich realiseert hij een avatara genoemd wordt. Avatara betekent dat waarheid in hem is neergedaald; het woord avatara betekent eenvoudig neerdalend van boven, vanuit het onbekende.

Maar de andere uitdrukking is net zo gegrond. Adinatha, Neminatha, Mahavira, Gautama Boeddha, deze mystici hebben gezegd dat waarheid niet uit het onbekende komt, het ontstaat in de diepste bron van je wezen. Het is niet iets wat neerkomt maar iets wat opstijgt, opwelt.

Beide uitdrukkingen zijn geldig volgens mij, twee manieren om hetzelfde te zeggen: dat de dimensie verticaal is. Of je kunt spreken in termen van hoogte of in termen van diepte. Maar waarheid komt nooit van buiten, dus niemand kan het je leren.

Zover het dit punt betreft is Krishnamurti absoluut Zen. Waarheid kan niet worden onderwezen, kan niet worden overgedragen. Zen meesters – Bodhidharma, Lin Chi, Bokuju, Basho – ze hebben allen één punt benadrukt: Dat Zen een overbrenging is voorbij geschriften, voorbij woorden. Op dit punt is J. Krishnamurti in absolute overeenstemming met Zen. Maar er is een ding meer in Zen wat in J. Krishnamurti wordt gemist, en waardoor hij volslagen heeft gefaald. Hij kon van grote hulp en verheffing voor de mensheid zijn geweest, maar hij heeft volkomen gefaald. Ik ken geen andere naam in de hele geschiedenis van de mensheid die zo volkomen gefaald heeft als J. Krishnamurti. Geen ander verlicht mens

is zo'n mislukking geweest. Het andere ding wat wordt gemist is de oorzaak; het is een beetje delicaat en je moet er heel attent voor zijn.

Zen zegt dat waarheid niet overgebracht kan worden, vandaar dat het slecht kan plaats vinden in een Meester-leerling relatie. Het kan niet geleerd worden dus is er geen kwestie van een relatie tussen een leraar en een leerling – want er is geen onderricht dus is er geen leraar en niets te leren. Maar het is een transmissie. Transmissie betekent van hart tot hart: leren betekent van hoofd naar hoofd.

Wanneer de leerling en de Meester elkaar ontmoeten, in elkaar opgaan en versmelten, is het een liefdes relatie, het is een intense, orgastische ervaring, veel meer intens dan enig andere liefde, want zelfs geliefden blijven hun ego's houden en moeten wel botsen en in conflict raken. De Meester en de discipel bestaan zonder ego's. De Meesters ego is opgelost – daarom is hij een Meester – en de discipel geeft zijn ego aan de Meester.

En onthoudt, door het ego over te geven geeft de discipel niet iets in het bijzonder weg, want het ego is enkel een idee en niets anders. Het heeft geen substantie; het is gemaakt van het zelfde spul als waar dromen van gemaakt zijn. Als je jouw dromen opgeeft, wat geef je dan op?

Als je bij me komt en je zegt, "Ik bied U al mijn dromen aan," dan biedt Jij wat aan, maar ik krijg helemaal niets! En je kunt denken dat je grote dromen aanbiedt van gouden paleizen en mooie vrouwen en grote schatten... je biedt grote dromen aan, maar ik krijg helemaal niets.

Als jij je ego aan de Meester biedt dan biedt jij iets zover het jou betreft, want jij denkt dat het erg substantieel is, erg veelbetekenend. Wanneer jij je overgeeft denk je dat je iets groots doet. Wat de Meester betreft lacht hij gewoon om het hele gebeuren, want hij weet wat je ego is – enkel hete lucht! Niet iets om over op te scheppen.

Maar een middel, een eenvoudige truc, kan enorm helpen. Het is een devies. De Meester zegt, "Geef het ego maar aan mij." Als hij zegt, "Geef het ego over," zegt hij, "Geef me dat wat je helemaal niet hebt maar waarvan je gelooft dat je het hebt. Geef me je geloof – ik ben bereid het te nemen. Laat dit excuus je helpen." Je zult misschien niet in staat zijn het in je eentje te laten vallen, maar in je liefde voor de Meester kun je in staat zijn, kun je de moed verzamelen om te riskeren. Liefde geeft je de moed om te riskeren. In liefde kun je tot hele uitersten gaan. Als je verliefd bent op de Meester en hij zegt, "Geef me je ego," hoe kun je dan weigeren?

Met een Meester zijn betekent in een staat van ja zeggen zijn, ja, ja, en nog eens ja! Het is een absoluut ja, onvoorwaardelijk ja. Dus als hij zegt, "Geef me je ego," geef je eenvoudig je ego aan de Meester. Voor jou is het erg belangrijk; voor hem heeft het geen betekenis, geen inhoud, geen bestaan, maar hij accepteert het.

Op het moment dat je het ego laat varen begint de ontmoeting. Nu beginnen twee nullen in elkaar te bewegen. Twee geliefden gaan elkaars lichaam binnen; dat is een fysiek verschijnsel en het orgasme dat plaats vindt is een lichamelijk iets. De Meester en discipel zijn geliefden op het spirituele vlak: Twee nullen, twee ego-loze wezens gaan elkaar binnen. In dat samensmelten heeft er iets plaats. Niet dat de Meester je iets geeft, niet dat je iets neemt, maar vanwege de ontmoeting gebeurt er iets, door de ontmoeting gebeurt er iets – iets dat groter is dan de Meester en groter dan de discipel, iets meer dan de ontmoeting van deze twee, iets transcendentiaals.

Dat gedeelte wordt bij Krishnamurti gemist. Hij zegt dat waarheid niet geleerd kan worden, maar hij heeft het andere punt gemist. Ja, het kan niet geleerd worden... maar hij is een

logisch persoon en dat is het probleem. Hij probeert zijn verlichting erg logisch te plaatsen; hij wenst geen enkele ongerijmdheid in te brengen, geen enkele paradox.

Welnu Zen mensen maken zich niet druk omtrent logica; ze leven de ultieme paradox. Ze blijven zeggen dat er geen leer is en dat waarheid niet onderricht kan worden, en nog steeds zijn er Zen Meesters en er zijn nog steeds Zen discipelen. En mensen hebben altijd vragen gesteld, sceptische mensen hebben altijd vragen opgeworpen zoals: “Wat is dit? Aan de ene kant zeg je dat waarheid niet geleerd kan worden, en aan de andere kant initieer je, waarom accepteer je mensen?”

En de Zen Meesters hebben altijd gelachen, want deze paradox kan niet verklaard worden. Als je het werkelijk weten wilt moet je een discipel worden, je moet een deelnemer worden, je moet deel van het mysterie worden; alleen dan kun je er iets van proeven. Het is iets om te ondergaan; geen uitleg kan helpen. Als je suiker hebt geproefd weet je dat het zoet is, maar geen verklaring kan je het idee van zoetheid geven. Als je licht gezien hebt weet je wat het is, maar aan een blinde kun je het niet uitleggen; het is uitermate zinloos.

Zen Meesters hebben zich er nooit druk om gemaakt, vandaar dat hun uitspraken erg paradoxaal zijn.

Een Zen Meester, Ikkyu, verbleef in een tempel, enkel voor een nachtje, maar het was een erg frisse nacht en hij rilde van de kou. In het holst van de nacht stond hij op en pakte een van Boeddhabeelden, een houten standbeeld, en stak het in brand, en was erg gelukkig met het vuur en de warmte.

De priester van de tempel, het licht en het vuur ziende in de tempel, kon niet geloven wat er gaande was. Hij was een beetje achterdochtig toen hij deze Ikkyu toegestaan had de nacht in de tempel te verblijven, maar hij had niet gedacht dat hij zoiets zou doen – “Hij zal de hele tempel afbranden!” Hij rende naar binnen en zag dat hij een van de mooiste beelden van Boeddha had verbrand. En hij was natuurlijk boos en schreeuwde naar Ikkyu dat, “Wat heb je gedaan? En jij denkt dat je Boeddhist bent? En je draagt de oker kleding van de Boeddhistische monnik! En ik heb zelfs gehoord dat je niet alleen een monnik bent, je bent een groot Meester en je hebt vele volgelingen! En wat heb je gedaan?” Het beeld was compleet verbrand!

Ikkyu nam zijn stok en begon in de as naar iets te zoeken. De priester vroeg, “Waar zoek je naar?”

Hij zei, “Ik zoek naar Boeddha’s beenderen.”

In het Oosten noemen we de beenderen “bloemen.” Als een mens gestorven is verzamelen we zijn beenderen nadat het lichaam compleet verbrand is; deze beenderen worden “bloemen” genoemd.

Dus hij zei, “Ik zoek naar Boeddha’s “bloemen.”

Zelfs de priester kon niet weerstaan te lachen. Hij zei, “Je bent gek! Hoe kun je bloemen vinden in een houten beeld?”

Nu was het de beurt van Ikkyu om te lachen, en hij lachte en zei, “Dan ben je niet zo dom als ik dacht! Breng... er zijn nog twee beelden in de tempel en het is nog een lange nacht. En waarom kom je er ook niet bij? Het is zo warm, en we kunnen de andere twee beelden ook opbranden. Als er geen beenderen in zijn, dan is het beslist geen echte Boeddha – enkel hout.”

De priester werd zo bang van deze gekke man, dat hij hem buiten gooide. Het was gevaarlijk om hem in de tempel te houden – hij zal de andere twee beelden ook verbranden! De tempel had slechts drie beelden.

's Ochtends toen de priester de deuren opende zag hij Ikkyu zich neerbuigen voor een mijlpaal precies aan de voorkant van de tempel. Hij had een paar bloemen neergelegd – moet wat wilde bloemen gevonden hebben – hij had deze bloemen op de mijlpaal gelegd en deed zijn ochtend gebeden en meditaties. En hij herhaalde de beroemde Boeddhistische mantra: Buddham sharanam gachchami – ik buig me neer voor de Meester, Boeddha. Sangham sharanam gachchami – ik buig me neer voor de commune van mijn Meester. Dhammam sharanam gachchami – ik buig me neer voor de ultieme waarheid die mijn Meester heeft gerealiseerd.

De priester kwam, porde hem en zei, “Wat ben je aan het doen? Je bent echt absoluut gek! Dit is een mijlpaal, dit is geen Boeddha! Je hebt een Boeddha standbeeld verbrand vannacht, en nu doe je gebeden voor een mijlpaal en zeg je : Buddham sharanam gachchami, Sangham sharanam gachchami, Dhammam sharanam gachchami?”

Ikkyu zei, “Het maakt niet uit of het een standbeeld is of niet; het gaat om mijn hart. Het is ochtend, ik doe mijn gebeden. Elk excuus is goed. In de nacht verbrandde ik een excuus – dat was enkel een excuus, het was Boeddha niet. Dit is een ander excuus, en deze is veel eenvoudiger want ik kan overal een mijlpaal vinden. Ik hoef niet afhankelijk te zijn van enige tempel, of enig beeld.

De priester zei, “Je bent erg onlogisch!”

En dat is wat er al de eeuwen door tegen de Zen Meesters is gezegd – sinds de dag van Mahakashyapa, de eerste Zen Meester, de eerste Patriarch, het is steeds weer gezegd dat, “Je bent paradoxaal. Aan de ene kant ontken je dat er geen onderricht is, aan de andere kant worden jullie discipelen, Meesters. Aan de ene kant zeg je dat er geen gebed is, aan de andere kant bidt je tot Boeddha.”

Je moet heel erg alert zijn om de paradox te begrijpen. Het gebed moet zijn uit je overvloeiende liefde; het heeft niets te maken met een standbeeld of een steen. Dat zijn gewoon excuses. En Boeddha is overal – voor Boeddhisten betekent Boeddha God. De steen is evenzeer Boeddha als het beeld. Het hele bestaan is vol boeddha-schap, goddelijkheid, en de Meester heeft het ervaren.

De discipel accepteert de Meester zodat hij dichterbij hem kan komen. In het ja zeggen tegen de Meester raakt hij afgestemd op de Meester. Het woord “overeenstemming” is mooi; het betekent “eenstemmig”. Hij wordt een met de Meester. In die eenheid kan iets wat niet door woorden gegeven kan worden door het zijn worden overgebracht – zoiets als het brengen van een onverlichte kaars naar een al verlichte kaars. Er is bepaald een punt als de onverlichte kaars binnen die limiet komt -- dan springt plotseling de vlam van de verlichte kaars over in de onverlichte kaars. De verlichte kaars verliest helemaal niets, maar de onverlichte kaars wint een oneindigheid.

Nu heeft het omgekeerde plaats: als de discipel naar de Meester komt geeft hij zijn ego en denkt dat hij heel wat verliest – en de Meester krijgt niets. Als de Meester iets geeft dan geeft hij oneindig, hij geeft zijn licht, maar hij verliest niets; zijn licht blijft hetzelfde. Van een verlichte kaars kun je miljoenen kaarsen aansteken, en de verlichte kaars verliest helemaal niets hoewel de onverlichte kaarsen oneindig winnen.

Dit punt wordt bij J. Krishnamurti gemist, dus wat hij ook zegt is Zen, maar hij doet geen Zen – zeggen maar niet doen.

Ik zeg het en doe het beiden, en alleen het doen kan vervulling, het tot bloei komen, brengen. Enkel zeggen gaat niet helpen. Of je nu positief iets over de waarheid zegt, of je zegt iets negatiefs over de waarheid, het is nutteloos. Zelfs zeggen dat de waarheid niet gezegd kan worden is zinloos. Wat is het punt om vijftig jaar lang steeds maar te zeggen dat de waarheid niet gezegd kan worden? Waarom je nog druk maken? Zeg een keer “Waarheid kan niet worden gezegd” en herhaal iedere dag “Dito”—dat is genoeg – en ga naar huis! Het is nergens goed voor om het steeds opnieuw te zeggen, tenzij je door het te zeggen de mensen aanmoedigt naar een ander verschijnsel.

Waarheid kan niet worden gezegd, dit is één deel. Het tweede deel is: maar waarheid kan worden overgebracht – niet verteld maar gedeeld. En voor dat delen is de liefdesrelatie van de discipel en de Meester een vereiste.; zonder dit is het niet mogelijk.